

Noviteti u edukaciji sudija i tužilaca u Federaciji BiH u drugoj polovini 2019. godine

Pripremio: Almir Tabaković, Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH

Realizacija Programa stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u 2019. godini u Centru za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH odvija se prema planiranoj dinamici. Nastojanja da se programski sadržaji obogate određenim novitetima, sadržajima koji nisu bili previše zastupljeni, urodila su plodom.

Centar kontinuirano prati i postignuća u edukaciji pravosuđa od strane Evropske mreže institucija za stručno usavršavanje u pravosuđu (EJTN). Ovakav rad uticao je na Program u dva pravca: na jednoj strani, postojeće obuke su unaprijeđene tako da se pomnije prate efekti obuka i unapređuje metodologija realizacije obuka, a na drugoj strani se ozbiljna pažnja posvećuje zasebnim tematskim cjelinama i višegodišnjim, specijalističkim obukama u okviru oblasti koje su istaknute kao prepreke na putu BiH ka EU. Na taj način smo s EJTN-om ostvarili vrlo dobru saradnju tako da obukama i specijalističkim obukama EJTN-a mogu prisustvovati i sudije iz Bosne i Hercegovine. Već na nekoliko aktivnosti vezanih za etičke standarde, metodologije pristupa edukaciji, pravo Evropske unije, učešća je uzelo i nekoliko sudija iz Bosne i Hercegovine. U narednom periodu, tokom jeseni, u domenu obuka o ljudskim pravima u okviru EJTN obuka u Strazburu, učešća će uzeti i sudije iz Bosne i Hercegovine. Radi se o radionicama *EJTN-ESLJP Obuka o ljudskim pravima za sudske predavače iz EU i Ljudska prava i pristup pravdi u EU*, u septembru i oktobru 2019. godine.

Ovakakav vid obuke i prisustvo nosilaca pravosudnih funkcija iz BiH će znatno doprinijeti kvaliteti budućih edukativnih aktivnosti o ljudskim pravima koje Centar u narednom periodu realizira u saradnji s domaćim i međunarodnim pravnim stručnjacima.

Kontinuirana obuka za sudije i tužioce će, osim standardno zastupljenih svih oblasti prava, u narednom periodu biti usmjerena na primjenu standarda Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu i Ustavnog suda BiH, prezentiranje stavova Vrhovnog suda FBiH, te pravo EU. Tokom novembra 2019. Godine će biti realiziran i Forum o nacionalnoj interpretaciji Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Aktivne pripreme siskusnim stručnjacima AIRE Centra iz Londona i stručnjacima Ustavnog suda Bosne i Hercegovine na realizaciji ove vrlo značajne aktivnosti za nosioce pravosudnih funkcija su u toku.

Kraj godine rezervisan je za strane jezike. Naime, u okviru programa planiran je trodnevni kurs engleskog jezika za pravnike, s pravnim pojmovima i definicijama, koji učesnicima pomaže da poboljšaju svoja predznanja i usavrše nivo stručnog poznavanja stranog jezika. Gledano iz ugla programa stručnog usavršavanja ovo su pionirski koraci novih obuka, koje će sigurno u narednim godinama biti specificirane i prilagođene prema nivou znanja stranog jezika.

Saradnja s USAID-ovim Projektom pravosuđa u BiH se privodi kraju i tokom juna 2019. godine realizujemo posljednje u nizu edukativne aktivnosti na temu istrage, optuženja i presuđenja koruptivnih krivičnih djela s finansijskim elementom kao i krivičnih djela organizovanog kriminala. Ovom prilikom biće predstavljen i istoimeni Priručnik za sudije i tužioce napravljen tokom trajanja projekta i saradnje s Centrima za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH i RS-u. Edukativne aktivnosti u okviru navedenog projekta završavamo prezentacijom Priručnika o kodeksu sudijske i kodeksu tužilačke etike, koja će biti organizovana krajem juna.

U okviru MATRA projekta jačanja saradnje, međusobnog povjerenja i kapaciteta institucija za obuku u pravosuđu Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine tokom jula 2019. godine razmjenom eksperata i pravnih stručnjaka će biti realizirana obuka u domenu teme međunarodna saradnja, priznanje i izvršenje inostranih sudskih odluka. Domaćin ove aktivnosti je Crna Gora uz učešće sudija i tužilaca i drugih pravnih eksperata iz Bosne i Hercegovine i Srbije.

Nezaobilazni novitet tokom jula mjeseca svakako jeste predstavljanje i analiza segmenata sudske prakse koji se odnose na primjenu kivičnih djela podmićivanja i krivičnih djela protiv službene i druge odgovorne funkcije iz glave XXXI Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. Primanje dara i drugih oblika koristi, protuzakonito posredovanje, zloupotreba položaja i ovlaštenja, kao i materijalno krivično pravo će predstavljati nove teme navedene programske aktivnosti ove godine.

Najnoviji vidovi zloupotrebe interneta u svrhe organizovanog kriminala kroz krivična djela iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja djece u digitalnom okruženju, te nasilja nad djecom putem informaciono-komunikacijskih tehnologija su potpuno nove edukativne aktivnosti u narednom periodu, kojima se s više aspekata nastoji približiti i zaokružiti sveobuhvatno jačanje kapaciteta pravosuđa u borbi protiv organizovanog kriminala. Ove će teme biti predstavljene na konferenciji koja će se održati u oktobru 2019. godine.

Analiza dosadašnjeg stanja provedenih obuka iz forenzike u organizaciji Centra, u saradnji s forenzičkim institucijama i policijskim agencijama, ukazala je na postojanje potrebe kreiranja višegodišnjeg programa stručnog usavršavanja, odnosno specijalizacije nosilaca pravosudnih funkcija u domenu novih tehnologija forenzike i forenzičke nauke u krivičnom pravu. Program specijalizacije traje tri godine kroz godišnji program Centra. Predviđeno je učešće nosilaca pravosudnih funkcija u svim seminarima cjelokupnog trogodišnjeg programa, kako bi u potpunosti završili navedenu obuku. Trogodišnji plan obuke na polju forenzike u krivičnom pravu i kriminalistici ima za cilj da sudije, tužioce, stručne suradnike i ovlaštena službena lica upozna sa svim neophodnim informacijama vezanim za određene forenzičke oblasti (balistika, mehanoskopija, biologija - uključujući i DNK analize, hemija, daktiloskopija, dokumenti i rukopisi, mobilni uređaji, itd., uključujući i probleme koji se javljaju). Istovremeno će se analizirati i svi propisi (zakoni i podzakonski akti) koji tretiraju forenziku u najširem smislu riječi. Posebna će pažnja biti posvećena dokaznoj snazi pojedinih tragova, problematici izrade nalaza vještačenja, kao i izgledu/formi naredbe za vještačenje. Kroz proaktivni pristup edukatora i učesnika seminara analiziraće se sve karakteristične teme te razmijeniti iskustva i stavovi, a iz toga će proizaći nedvojbeno kvalitetni zaključci i inicijative (izmjene zakona, podzakonskih akata i procedura, donošenje novih propisa, itd.).

Realizacija druge godine specijalističke obuke iz forenzike planirana je za oktobar i novembar na teme: „Forenzička balistika i mehanoskopija“ i „Forenzička hemija“ koje nastojimo potkrijepiti interaktivnim radom učesnika kroz alternativne vježbe, kao i procedure istraživanja lica mjesta krivičnih djela i forenzičko-kriminalističke analize specifičnih slučajeva.

Mišljenja smo da će ove obuke dati mogućnost usvajanja najvažnijih informacija iz različitih forenzičkih oblasti, što će za posljedicu imati kvalitetnije provođenje istraga, veći broj otkrivenih krivičnih djela, lakše razumijevanje forenzičkih nalaza i kvalitetniji rad pri donošenju sudskih i tužilačkih (i policijskih) odluka u različitim fazama istrage ili procesa suđenja.